

MEMÒRIA D'OCTAVI MESTRE Isidor Cònsul

El passat 11 d'abril, als vuitanta-quatre anys, va morir, a Barcelona, Octavi Mestre i Ferré. L'esquela de "La Vanguardia" que en donava notícia enfilava els títols que havien distingit la seva dedicació a l'ensenyament: Catedràtic de Pedagogia de la Universitat de Barcelona; delegat del "Ministerio de Educación y Ciencia" a Lleida i a Barcelona; cap d'Inspecció de Serveis del Departament d'Ensenyament; medalla del President Macià de la Generalitat de Catalunya i medalla d'Or de Serveis de Magisteri. A la llista n'hi faltava un, de títol, el més important per als centenars d'estudiants que vam tenir la sort de fer Magisteri, a Lleida, durant la dècada dels seixanta: el de director de la vella Normal, la que hi havia al costat equivocadament del talús de Gardeny, davant per davant d'una caserna de la policia que ignoro si encara existeix. Tot i la seva arquitectura d'estètica franquista, som molts els que portem la imatge d'aquell edifici estampada en el record i encara el considerem un punt fonamental de referència del nostre procés educatiu.

Octavi Mestre va ser un excel·lent director d'aquella Escola de Magisteri que la distància ha convertit en mítica. Tenia una vocació docent de pedra picada i una dedicació absoluta a la feina d'ençà que aterrà a Lleida, com a funcionari de l'Estat, a mitjan dels anys cinquanta. La ciutat de llavors era aquella Lleida provinciana que feia la viu viu amb una barreja de franquisme oficial i substrat falangista beneïda pel bisbe del Pino, per bé que ja havia començat la transformació urbanística i treien el nas els primers senyals de l'oposició democràtica. Un marc polític que era, de fet, una trampa per a un funcionari de l'Estat amb ambició i inquietuds; per això em sembla que Octavi Mestre només va poder jugar la carta d'aquell sector moderat de bons professionals que mirava discretament cap al futur. El seu mèrit, de tota manera, no fou de significació política sinó d'actuació pedagògica, i la seva obra més acabada va ser convertir la Normal que dirigia en un centre d'educació modern, dinàmic i actiu. Al marge de l'estricta l'horari lectiu i a desgrat d'un claustre de professors on hi havia de tot, com a la vinya del Senyor, Octavi Mestre va saber desplegar un programa paral·lel d'activitats culturals, pensades com a complement indissociable en la formació de futurs mestres. Els qui vam passar per aquella Normal sabem que era un no parar d'activitats musicals, periodístiques, esportives i teatrals.

L'estudiant que arribava a Magisteri trobava que les primeres classes d'Octavi Mestre consistien a fer llegir en veu alta tots els alumnes. En funció de la veu i de la

qualitat de la lectura, et posava, o no, en un grup que havia de participar en el concurs de Teatre Llegit de la Normal. Hi llegíem els clàssics de la tradició castellana i autors moderns com Arthur Miller, per bé que l'estrella era Alejandro Casona, escriptor de la Generació del 27, pel qual Octavi Mestre sentia una flaca especial. Potser perquè havia estat mestre a la Vall d'Aran o perquè el seu teatre tenia molt contingut pedagògic. I si no n'hi havia prou amb la mitja dotzena d'obres de teatre que es llegien a cada curs, qualsevol efemèride literària era celebrada amb una tanda de lectures que ell mateix organitzava en un tres i no res. Hi entrava de tot: des de carrinclonades com un homenatge a la Immaculada, fins a celebracions diverses vinculades a Cervantes, Lope de Rueda, Rubén Darío o Azorín. Ara queda clar que només comptava la literatura castellana i que, posats a no parar, també ens hauríem pogut sumar a l'homenatge a Màrius Torres que Lleida celebrà a finals de l'any 1967, quan la meva promoció feia el segon curs de la carrera.

Octavi Mestre era un tipus de frontera que va aprendre a nedar i a guardar la roba. És evident que va obrir les portes de la Normal a l'aire del nou temps, però també és cert que el règim era el règim i als estudiants de Magisteri d'aquells anys encara ens tocava anar a campaments de criteri falangista on se suposava que en sortíem preparats per ensenyar Educació Física i *Formación del Espíritu Nacional*. Vora seu, però, vam aprendre a ser sensibles a la bona literatura, a escoltar el sentit profund de les paraules i a deixar-nos seduir per la força que pot sortir d'un poema, d'unes pàgines de ficció o d'una seqüència teatral. Enllà dels encerts i les mancances, Octavi Mestre va ser un exemple de la modernitat perduda, el professor que ens feia llegir en profunditat, un detall que l'ensenyament actual obvia. Per això paga la pena, ara que ens ha deixat, que ens fixem en allò que fou en essència: un mestre de nom i de fet, i un pedagog sobretot modern.

Isidor Cònsul

Delegat de la promoció "Anhel" 1965-68